

รายงาน การเฝ้าระวังโรค ประจำสัปดาห์

WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

การระบาดของโรคหัดใน	
เด็กนักเรียน-เชียงใหม่	308
คำแนะนำการเก็บและส่งตัวอย่างเลือด	
เพื่อการตรวจวินิจฉัยโรคหัดเลือกออก	309
แอนแทรกซ์ - กาญจนบุรี	311
ผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้า	
ในสัตว์ - ธันวาคม 2527	316
วัณโรคระบบหายใจ-เมษายน 2528	317
สถานการณ์โรค	318

การสอบสวนโรค

การระบาดของโรคหัดในเด็กนักเรียน - เชียงราย

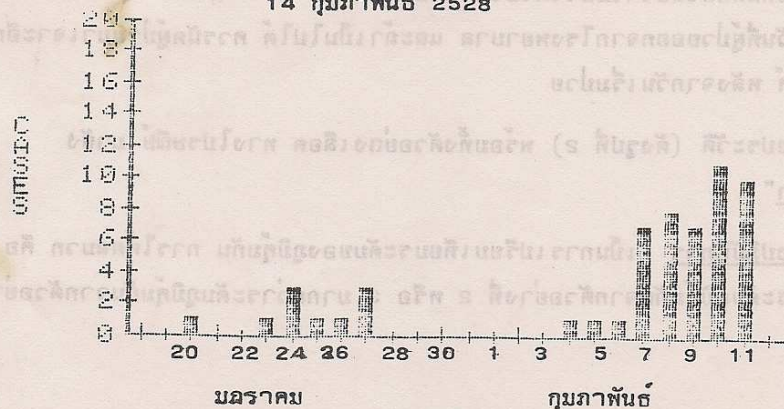
Measles in schoolchildren - Chiang Rai

ระหว่างวันที่ 20 มกราคม - 14 กุมภาพันธ์ 2528 ได้เกิดการระบาดของโรคหัด ขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ในหมู่ที่ 2 ตำบลปงน้อย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีผู้ป่วยทั้งหมดรวม 56 คน ไม่มีผู้เสียชีวิต เป็นเด็กชาย 22 คนและเด็กหญิง 34 คน อายุตั้งแต่ 7 - 14 ปี ผู้ป่วยกระจายอยู่ในทุกชั้นเรียนตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 อาการป่วยส่วนใหญ่ประกอบด้วย ไข้ ไอ จาม น้ำมูกไหล ตาแดง ประมาณวันที่สามหลังจากมีไข้จะเริ่มมีผื่นสีแดงคล้ำ ๆ ขึ้นตามใบหน้า ลำตัวและแขนขา ผู้ป่วยส่วนหนึ่งมีอาการอุจจาระร่วงร่วมด้วย เริ่มมีผู้ป่วยรายแรกเกิดขึ้นในวันที่ 20 มกราคม 2528 เป็นเด็กหญิงอายุ 12 ปี หลังจากนั้น มีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นตามมา (รูปที่ 1) จากรูปที่ 1 ซึ่งแสดงจำนวนผู้ป่วยตามวันเริ่มป่วยจะสังเกตเห็นว่า ผู้ป่วยเกิดการระบาดครั้งนี้เกิดขึ้นเป็นสองช่วง ช่วงแรกในปลายเดือนมกราคมและช่วงที่สองห่างจากช่วงแรกประมาณหนึ่งระยะพักตัวในต้นเดือนกุมภาพันธ์

รูปที่ 1 ผู้ป่วยโรคหัดตามวันเริ่มป่วย หมู่ที่ 2 ตำบลปงน้อย

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 20 มกราคม

14 กุมภาพันธ์ 2528

สำหรับในหมู่บ้านนี้ เคยมีการระบาดของโรคหัดเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในปี 2524 มีผู้ป่วยทั้งหมด 48 คน เสียชีวิต 2 คน (4.2%) ในครั้งนั้นกลุ่มอายุของผู้ป่วยแตกต่างไปจากการระบาดในครั้งนี้นัก พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก โดยผู้ป่วย 22 จาก 48 ราย (46%) อายุต่ำกว่า 5 ปีลงมา สองรายที่เสียชีวิตอายุ 1 และ 7 ปีตามลำดับ

ผู้รายงาน เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย

บทความ

คำแนะนำการเก็บและส่งตัวอย่างเลือดเพื่อตรวจวินิจฉัยโรคไข้เลือดออก

การเก็บและส่งตัวอย่างเลือดมาเพื่อการตรวจวินิจฉัยมี 2 วิธี คือ

1. การตรวจทางน้ำเหลือง (Serology)

วิธีการเก็บ (1.1) เจาะเลือดจากปลายนิ้ว หรือ จากหลอดเลือดดำ หยอดเลือดลงบนกระดาษเก็บตัวอย่าง (ดังรูปที่ 1)

กระดาษแบบยาว

ส่วนที่ซับเลือด

ซับเลือด
ให้ชุ่มแผ่น

กระดาษแบบกลม

รูปที่ 1

(1.2) ถ้าเป็นกระดาษแบบยาว และเลือดที่ส่วนซับเลือด ถ้าเป็นกระดาษกลม และเลือดลงบนทั้งแผ่น ให้เลือดซึมจนชุ่มแผ่นทั้งด้านนอก ด้านใน

(1.3) กระดาษที่ซับเลือดแล้ว ควรเก็บในที่ไม่ร้อน อย่าให้ถูกแสงแดด

(1.4) ตัวอย่างส่งตรวจ ต้องมี 2 ตัวอย่างเป็นอย่างน้อย เจาะครั้งแรก เมื่อแรกเริ่มป่วย หรือทันทีที่สงสัยว่าเป็นโรคไข้เลือดออก ครั้งที่ 2 เจาะเมื่อ 3-7 วัน หลังครั้งแรก หรือในวันที่ผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล และถ้าเป็นไปได้ ควรนัดผู้ป่วยมาเจาะอีกครั้ง เมื่อ 2-3 สัปดาห์ หลังจากวันเริ่มป่วย

การส่งตรวจ ส่งประวัติ (ดังรูปที่ 2) พร้อมทั้งตัวอย่างเลือด ทางไปรษณีย์ มายัง "กองระบาดวิทยา"

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ เป็นการ เปรียบเทียบระดับของภูมิคุ้มกัน การให้ผลบวก คือ มีการเพิ่มขึ้นของระดับภูมิคุ้มกันจากตัวอย่างที่ 2 หรือ 3 มากกว่าระดับภูมิคุ้มกันจากตัวอย่างแรก สูงกว่า 4 เท่า

สำหรับในหมู่บ้านนี้ เคยมีการระบาดของโรคหัดเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในปี 2524 มีผู้ป่วยทั้งหมด 48 คน เสียชีวิต 2 คน (4.2%) ในครั้งนั้นกลุ่มอายุของผู้ป่วยแตกต่างไปจากการระบาดในครั้งนี้นัก พบว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเด็กเล็ก โดยผู้ป่วย 22 จาก 48 ราย (46%) อายุต่ำกว่า 5 ปีลงมา สองรายที่เสียชีวิตอายุ 1 และ 7 ปีตามลำดับ

ผู้รายงาน เจ้าหน้าที่ระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย

บทความ

คำแนะนำการเก็บและส่งตัวอย่างเลือดเพื่อตรวจวินิจฉัยโรคไขเลือดออก

การเก็บและส่งตัวอย่างเลือดมาเพื่อการตรวจวินิจฉัยมี 2 วิธี คือ

1. การตรวจทางน้ำเหลือง (Serology)

วิธีการเก็บ (1.1) เจาะเลือดจากปลายนิ้ว หรือ จากหลอดเลือดดำ หดยเลือดลงบนกระดาษเก็บตัวอย่าง (ดังรูปที่ 1)

กระดาษแบบยาว

ส่วนที่ซับเลือด

ซับเลือด
ให้ชุ่มแผ่น

กระดาษแบบกลม

รูปที่ 1

(1.2) ถ้าเป็นกระดาษแบบยาว และเลือดที่ส่วนซับเลือด ถ้าเป็นกระดาษกลม และเลือดลงบนทั้งแผ่น ให้เลือดซึมจนชุ่มแผ่นทั้งด้านนอก ด้านใน

(1.3) กระดาษที่ซับเลือดแล้ว ควรเก็บในที่ไม่ร้อน อย่าให้ถูกแสงแดด

(1.4) ตัวอย่างส่งตรวจ ต้องมี 2 ตัวอย่างเป็นอย่างน้อย เจาะครั้งแรก เมื่อแรกรับผู้ป่วย หรือทันทีที่สงสัยว่าเป็นโรคไขเลือดออก ครั้งที่ 2 เจาะเมื่อ 3-7 วัน หลังครั้งแรก หรือในวันที่ผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล และถ้าเป็นไปได้ ควรนัดผู้ป่วยมาเจาะอีกครั้ง เมื่อ 2-3 สัปดาห์ หลังจากวันเริ่มป่วย

การส่งตรวจ ส่งประวัติ (ดังรูปที่ 2) พร้อมทั้งตัวอย่างเลือด ทางไปรษณีย์ มายัง "กองระบาดวิทยา"

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ เป็นการ เปรียบเทียบระดับของภูมิคุ้มกัน การให้ผลบวก คือ มีการเพิ่มขึ้นของระดับภูมิคุ้มกันจากตัวอย่างที่ 2 หรือ 3 มากกว่าระดับภูมิคุ้มกันจากตัวอย่างแรก สูงกว่า 4 เท่า

รูปที่ 2

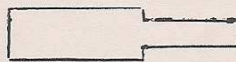
แบบส่งตัวอย่างส่งตรวจโรคไข้เลือดออก ไข้แดงก๊ว

ชื่อ.....เพศ.....อายุ.....ปี.....เดือน H.N.
 ที่อยู่เลขที่.....หมู่ที่/ถนน.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....วันเริ่มป่วย.....
 รับการรักษาที่ รพ.วันที่รับไว้.....
 ชื่อ ผู้ส่ง.....วันที่จำหน่าย.....
 การวินิจฉัย ไข้ไม่ทราบสาเหตุ ☐ ไข้เลือดออก ☐ ไข้แดงก๊ว ☐

เก็บตัวอย่างเลือด ตรวจทาง serology

วันเจาะเลือด
ครั้งที่ 1.....

วันเจาะเลือด
ครั้งที่ 2.....

วันเจาะเลือด
ครั้งที่ 3.....

ชื่อและที่อยู่ของผู้ต้องการผล

ชื่อ.....

ที่อยู่.....

.....

2. การตรวจเพื่อแยกเชื้อไวรัส

วิธีการเก็บเลือด

(2.1) เจาะเลือดจากเส้นโลหิตดำประมาณ 5 มล.(clotted blood)

เก็บในหลอดแก้วไร้เชื้อ

(2.2) ปิดจุกให้สนิท และพันด้วยพลาสติกให้แน่น

(2.3) ปิดป้าย บอกชื่อผู้ป่วย และวันที่เก็บ

(2.4) บรรจุตัวอย่างในภาชนะที่ใส่น้ำแข็ง และส่งมาโดยเร็วที่สุด พร้อมใบนำส่ง
อาจจะใช้ตัวอย่างจาก รูปที่ 2 ก็ได้

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ จะทำการแยกเชื้อเพื่อประโยชน์ในการหา serology ที่
ระดับในปี่นี้ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์อย่างมากต่อข้อมูลระดับวิทยาของประเทศ

หมายเหตุ 1. ตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น ส่งตรงมาที่

ผู้อำนวยการกองระบาดวิทยา

กองระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

วังเทวะเวสม์ กทม. 10200

2. สำหรับตัวอย่างเลือดที่ส่งตรวจ เพื่อแยกเชื้อไวรัส กรุณาโทรศัพท์ติดต่อมายัง

ผลการตรวจวินิจฉัยโรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ มกราคม 2528

ชนิดของสัตว์	จำนวนส่งตรวจ	จำนวนพบเชื้อ
สุนัข	1238	752
แมว	63	32
โค	2	2
กระบือ	2	0
สุกร	2	0
ลิง	1	1
ค่าง	1	0
หนู	6	0
กระรอก	3	0
กระต่าย	3	0
ค่างคาว	1	0
ชะมด	1	1
อีเห็น	1	0
รวม	1324	788

ผู้รายงาน สถานเสาวภา, สถาบันวิจัยไวรัส, กรมปศุสัตว์ พญาไท, คณะแพทยฯ ศิริราช
 คณะแพทยฯ ม.เชียงใหม่, คณะแพทยฯ ม.ขอนแก่น, สถานชันสูตรโรคสัตว์ภาคใต้
 (อ.ทุ่งสง), ศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ท่าพระ ขอนแก่น
 ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต 9 สงขลา, ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์เขต 3
 จังหวัดนครราชสีมา, ห้องชันสูตรสาธารณสุข รพ.ชลบุรี, ศูนย์ชันสูตรโรคสัตว์
 ภาคเหนือ (อ.ห้างฉัตร), แผนกพยาธิวิทยา รพ.สรรพสิทธิประสงค์ จังหวัด
 อุบลราชธานี, หน่วยชันสูตรสาธารณสุขเขต 5 ลำปาง, ศูนย์วิทยาศาสตร์
 การแพทย์เขต 6 พิษณุโลก, หน่วยชันสูตรสาธารณสุขเขต 6, รพ.สวรรค์ประชารักษ์
 นครสวรรค์, หน่วยชันสูตรสาธารณสุขเขต 8 สุราษฎร์ธานี, หน่วยชันสูตร
 สาธารณสุขเขต 1 รพ.สระบุรี